

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84157,Smoluchowski-Roman.html>
2022-10-05, 14:45

Smoluchowski Roman

SMOLUCHOWSKI Roman (31 VIII 1910, Zakopane – 12 I 1996, Austin, Teksas), fizyk ciała stałego, astrofizyk. Syn wybitnego fizyka, Mariana, i Zofii z domu Baranieckiej.

W 1928 ukończył V Gimnazjum im. A. Witkowskiego w Krakowie, a w 1933 wydział fizyki na UW. W 1935 obronił doktorat z matematyki i fizyki na Rijksuniversiteit Groningen w Holandii. W roku akademickim 1935/36 odbył staż w Institute for Advanced Studies w Princeton (New Jersey, USA). Pracował w tym czasie z Louisem Bouckaertem oraz Eugenem Wignerem (noblistą z fizyki w 1963). Po powrocie do kraju podjął pracę wykładowcy w Inst. Metalurgii i Metaloznawstwa PW.

Po wybuchu II wojny światowej przedostał się do Szwecji. Dzięki zaproszeniu do objęcia pozycji wykładowcy fizyki na Princeton University, wyjechał do USA. W 1941–45 pracował na stanowisku badawczym w General Electric Research Laboratory w Schenectady (New York). W 1944 otrzymał amerykańskie obywatelstwo. W 1946–50 był zatrudniony jako associate professor fizyki i metalurgii w Carnegie Institute of Technology w Pittsburghu (Pensylwania), a w 1950–60 był tam profesorem fizyki. W 1960–78 pracował jako profesor fizyki ciała stałego na wydziale mechanicznym Princeton University. Równolegle piastował stanowisko szefa międzywydziałowego zespołu fizyki ciała stałego na tym uniwersytecie (do 1976). Po przejściu na emeryturę objął stanowisko profesora fizyki i astrofizyki na Texas University w Austin.

Opublikował ponad 300 prac naukowych i 2 monografie. Był też aktywnym popularyzatorem wiedzy pisząc do wielu magazynów popularno-naukowych. W 1983 wydał książkę o takim charakterze pt. *The Solar System: The Sun, Planets, and Life*, którą przetłumaczono na kilka języków. Podczas

misji Apollo był zaangażowany w badania powierzchni Księżyca przed lądowaniem na nim załogi. Zajmował się m.in. zastosowaniem teorii grup do analizy struktury kryształu i przemianami typu porządek-nieporządek w metalach i stopach. Był pionierem stosowania fizyki materii skondensowanej w astrofizyce do badania własności materii planetarnej. Był inicjatorem utworzenia w 1947 oddziału fizyki ciała stałego (Division of Solid State Physics, obecnie przemianowany na Condensed Matter Physics) w ramach American Physical Society. Działał w radzie doradczej Departamentu Obrony i Oak Ridge National Laboratory. W 1991 International Astronomical Society uczciło jego 80. urodziny, nadając jednej z planetoid miano 4530Smoluchowski.

Jego żona, Louise (z domu Riggs), była autorką książki *Lev and Sonya: the Story of the Tolstoy Marriage* (Nowy Jork: Putnam 1987).

A. Cochran, W. Cochran: *Roman Smoluchowski*, „Physics Today” 1996, Vol. 49, VII; *Roman Smoluchowski, Physicist, Is Dead at 85*, „New York Times” 2 II 1996.

Sławomir Łotysz

[Poprzedni](#)
[Następny](#)